

STATSBUDSJETTET 2018 – TILDELINGSBREV TIL FISKERIDIREKTORATET OG HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

FORSLAG TIL PLAN FOR DATAINNSAMLING FRA BL.A. DET KOMMERSIELLE FISKET (26. MARS 2018)

Innhold

1	Bakgrunn.....	2
2	Innledning	2
2.1	Forvaltningsprinsippet	2
2.2	Oppfølging av forvaltningsprinsippet i havressursloven.....	3
2.3	Databehov	4
2.4	Interesseavveining og arealplanlegging i kystsonen	4
2.5	Plan for datainnsamling	5
3	Bruk av allerede innsamlede data	5
3.1	Utvikling av indekser basert på innsamlede data	5
3.2	Lokalisering av fiskefelt ved bruk av VMS og AIS	5
3.3	Biologiske data	5
4	<i>Strategi for innsamling av data gjennom fangstrapportering og overvåkningsfiske, 2012</i>	6
4.1	En presentasjon av strategien fra 2012	6
4.2	Nye tekniske muligheter	7
5	Plan for utvidet datainnsamling fra kommersielle fiskerier	7
5.1	Innledning	7
5.2	Posisjonsdata og innsatsdata	8
5.3	Marine Stewardship Council	10
5.4	Anbefaling	11

1 Bakgrunn

I tildelingsbrevet for 2018 fra NFD til Fiskeridirektoratet, punkt 4.1 *Havressursforvaltning*;

Oppdrag:

- *Direktoratet skal innen 31.mars 2018 i samarbeid med Havforskningsinstituttet legge fram en plan for datainnsamling fra bl.a. det kommersielle fisket som i større grad bidrar til å oppfylle forvaltningsprinsippet i havressursloven, herunder etablering av indekser som over tid viser bestandsutvikling for ikke-kvoteregulerte kommersielle bestander.*

Tildelingsbrevets punkt 4.1 viser også til;

I arbeidet med å følge opp forvaltningsprinsippet i havressursloven skal Fiskeridirektoratet samarbeide med Havforskningsinstituttet for å sikre felles forståelse av forvaltningens kunnskapsbehov. Strategi for innsamling av data gjennom fangstrapportering og overvåkningsfiske skal følges opp, og elektroniske fangst- og aktivitetsdata fra fiskeflåten tas i bruk for ressursforvaltnings- og forskningsbehov.

I tildelingsbrevet for 2018 fra NFD til Havforskningsinstituttet, punkt 4.2 *Konkrete bestillinger i 2018*;

Havforskningsinstituttet skal

- *Sammen med Fiskeridirektoratet utarbeide en plan for datainnsamling for de viktigste ikke-kvoteregulerte kommersielle bestandene, innen 31. mars 2018*
- *I løpet av 2018 utvikle indekser, for eksempel fangst per enhet innsats, for hver av de ikke-kvoteregulerte kommersielle bestandene, hvor direkte fiske eller bifangst antas å kunne ha stor betydning for bestandsutviklingen, som grunnlag for å gi en bedre oversikt over bestandsutviklingen.*

I bestillingen vises det til kommersielle fangster. For fritidsfiske og turistfiske er det satt i gang prosesser, og vi vil avvente resultatene fra dette arbeidet før vi vurderer datainnsamling fra fritids- og turistfiske.

2 Innledning

2.1 Forvaltningsprinsippet

Forvaltningsprinsippet innebærer at forskning og forvaltning overvåker de enkelte bestandene og med jevne mellomrom vurderer tilstanden. På bakgrunn av denne vurderingen, iverksettes de reguleringer som anses nødvendig for å sikre en ansvarlig forvaltning av den enkelte bestand. Dette gjelder både for arter som høstes i et direkte fiske og bifangstarter. Forvaltningsprinsippet sier ikke noe om hvordan, når eller hvor ofte forvaltningen skal vurdere om det er behov for å iverksette tiltak for å sikre en bærekraftig forvaltning. Vurderingene og beslutningene skal bygge på en helhetlig tilnærming og være basert på faglig kunnskap.

I Bestandstabellen er alle de viktigste artene og bestandene for norsk fiskeri inkludert. Tabellen er verktøy for å fremskaffe oversikt over relevante problemstillinger og forvaltningsutfordringer for disse bestandene, og danner grunnlag for å kunne prioritere behovene for nye eller reviderte forvaltningstiltak.

En konsekvens av forvaltningsprinsippet er at det har vært nødvendig å utvikle forvaltningsmål for den enkelte bestand. Forvaltningen av de store økonomisk viktigste fiskeressursene kjennetegnes ved stor innsats i bestandsovervåking, analytiske bestandsvurderinger, internasjonal rådgivning og omfattende forvaltnings- og kontrollinnsats. De åtte viktigste artene står for nesten 90% av førstehåndsverdien av norsk fiske. Disse artene som har det mest ambisiøse forvaltningsmålet, *optimalt økonomisk langtidsutbytte*, kjennetegnes ved høy innsats i forskning, forvaltning og kontroll. Den årlige reguleringen av disse artene behandles i reguleringsmøte og analytisk rådgivning danner grunnlaget for forvaltningen. For disse artene er forvaltningsprinsippet utvilsomt oppfylt.

For artene som har et noe mindre ambisiøst forvaltningsmål, *høyt og om mulig stabilt langtidsutbytte*, er det en mer begrenset innsats i overvåking av bestandssituasjonen og rådgivning, samt forvaltnings- og kontrollinnsats enn for de store økonomisk viktigste artene. Mange av disse artene behandles også årlig i reguleringsmøtet eller i andre fora hvor det er naturlig at bestandssituasjonen og eventuelle tiltak vurderes, slik at for de fleste av disse artene kan vi også si at forvaltningsprinsippet oppfylt.

For flere av bestandene i Bestandstabellen har vi ikke strengere forvaltningsmål enn å *sikre biodiversitet og økosystemets funksjon*. For de fleste av disse artene foretas det ikke årlige vurderinger av bestandssituasjonen.

For de artene hvor vi ikke kan si at forvaltningsprinsippet er tilstrekkelig oppfylt gjennom årlig vurdering og løpende oppfølging er *Fangsttabell for datafattige bestander* utviklet. Dette gjelder arter det i dag blir høstet av, men tabellen vil også kunne inkludere arter som det potensielt kan utvikles høsting av. Tabellen (vedlagt) gir en oversikt over de artene vi har registrert omsetning av i perioden 2000 – 2016 (per juni 2017).

2.2 Oppfølging av forvaltningsprinsippet i havressursloven

Bestandstabellen og Fangsttabell for datafattige bestander danner til sammen grunnlaget for oppfølging av forvaltningsprinsippet i havressursloven. *Fangsttabell for datafattige bestander* gir en oversikt over fangstene av de artene vi ikke kan si at forvaltningsprinsippet allerede er tilstrekkelig oppfylt for. Det som kjennetegner disse artene er at kunnskapsgrunnlaget er svakt. Det er både arter som det drives fiske etter av et visst omfang og arter som utgjør bifangst av marginalt eller sporadisk omfang. Tabellen er delt i del I og II, og organisert slik at vi i del I finner de artene som har registrert fangst av et visst omfang, arten er rødlistet og/eller underlagt særskilte reguleringsstiltak, og i del II er resten av artene gruppert i samlegupper.

For arter som vi har registrert et visst omfang av fiske etter, skjønnsmessig fastsatt til arter med en samlet årsfangst over 100 tonn, har det siden 2014 vært foretatt eksplisitte vurderinger i henhold til forvaltningsprinsippet. Vurderingene har vært inkludert i saksfremlegg til reguleringsmøtenes vårmøter i saken om *økosystembasert forvaltning*, og det er lagt opp til en rutine der slike bestander vurderes (minst) hvert 5 år. Per 2017, det vil si i løpet av fire år, er alle arter med årsfangst over 100 tonn vurdert, totalt 16 arter. Av disse er 12 arter vurdert å bli

bærekraftig forvaltet med gjeldende reguleringer. For fire arter (lyr, breiflabb, lysing og skater) var vurderingen at det var behov for oppfølgende tiltak, og arbeid med dette har vært lagt inn i Fiskeridirektoratet/Havforskningsinstituttets årsplaner.

Vurderingene som er gjort er basert på eksisterende data fra fisket, referanseflåten og/eller fra relevante forskningstokt, der en har laget enkle, artsspesifikke indikatorer for best mulig å søke å belyse utviklingen over tid i bestanden og i fisket. Bestandene som ble vurdert i 2014 skal vurderes på nytt i 2019. Basert på erfaringene fra de fire foregående år, skal en arbeidsgruppe som allerede er nedsatt mellom Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet bruke 2018 på å søke å komme frem til et mest mulig standardisert sett av indikatorer som rutinemessig og mest mulig automatisk kan oppdateres årlig. Selv om en fortsatt vil foreta den formelle vurderingen av den enkelte art hvert femte år i henhold til forvaltningsprinsippet, så vil en løpende kunne følge utviklingen i bestandene, og ved behov gripe inn raskere enn hvert femte år.

Basert på eksisterende datakilder vil en altså for de fleste arter og bestander kunne konkludere med at oppfølging av forvaltningsprinsippet er tilstrekkelig ivaretatt.

2.3 Databehov

Til tross for dette, vil det likevel være svært ønskelig å kunne bygge på et mer omfattende og detaljert datagrunnlag for en god del av de mindre bestandene enn det som foreligger gjennom eksisterende datakilder. Generelt gjelder dette behov for bedre data om fangst per enhet innsats (CPUE), og en bedre geografisk oppløsning av slike data for også å kunne bedre kunnskapen om beskatning av eventuelle lokale bestander eller bestandskomponenter.

Behovet for innsatsdata gjelder i første rekke data fra mindre, kystnære bestander, bestander som i all hovedsak beskattes av kystflåten under 15 meter. For fartøy over 15 meter har en gjennom satellittsporing og elektronisk fangstdagbok (ERS) god dekning av databehovet. For fartøy under 15 meter er landings- og sluttseddeldata eneste datakilde. Sluttseddelen gir opplysninger om fartøyets viktigste fangstlokasjon på turen. En fangstlokasjon, 60x30 minutter, blir i kystnære farvann kun en grov og upresis tilnærming til hvor fangsten faktisk er tatt. Sluttseddelen gir også informasjon om fangst. Dagens kystfiskeapp har ikke informasjon om innsats eller posisjon på redskap.

I tillegg til dette, er det for enkelte arter behov for mere artsspesifikke, biologiske data. Behovet for slike data vil i noen grad kunne dekkes gjennom allerede tilgjengelige sampling-programmer, jf. Referanseflåten og tokt, men kan med fordel styrkes med fokuserte studier der informasjon hentes fra kystfiskerne.

2.4 Interesseavveining og arealplanlegging i kystsonen

I tillegg til å dekke de databehov som oppfølging av forvaltningsprinsippet krever, vil vi peke på et annet, og i stor grad sammenfallende databehov. Med økende press fra ulike brukere, herunder akvakultur, er behovet for en generelt bedre geografisk oppløsning av kystnære fiskeridata blitt stadig mer påtrengende og viktig for interesseavveining og god arealplanlegging i kystsonen. Vi vil anbefale at de to behovene ses i nær sammenheng ved planlegging av utvidet innhenting av data fra det kommersielle fisket.

2.5 Plan for datainnsamling

Formålet med dette dokumentet er å utarbeide en plan for datainnsamling. Som vist til i avsnitt 2.3 og 2.4 er det behov for ytterligere datainnsamling. På samme tid er det også viktig å bruke allerede innsamlede data så langt dette lar seg gjøre. I dokumentet har vi derfor gjort en inndeling hvor det først gis en oversikt over (planlagt) bruk av allerede innsamlede data og deretter presenteres et forslag til økt datainnsamling fra kommersielle fiskerier.

3 Bruk av allerede innsamlede data

3.1 Utvikling av indekser basert på innsamlede data

I forbindelse med oppfølgingen av forvaltningsprinsippet i havressursloven og arbeidet med særskilte vurderinger (ref. 2.2) er det nedsatt en arbeidsgruppe med medlemmer fra Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet. Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet samler inn store mengder data, og i arbeidet med særskilt vurdering har gruppen gått gjennom data innsamlet om den enkelte art, og vurdert om vi hadde tilstrekkelig informasjon til å kunne utarbeide en indikator som ga et bilde av bestandssituasjonen/utviklingen. Basert på Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister kunne vi følge fangstutviklingen for den aktuelle arten, og vi har også kunnet bruke utviklingen i fangst per sluttseddel som en første tilnærming til en indikator for endring i bestanden. Deretter har vi for å redusere «støy» i dataene identifisert den delmengde av fangstene (for eksempel fangster tatt med et bestemt redskap i et nærmere avgrenset område) som antas å gi best uttrykk for bestandsutviklingen. Tilsvarende har en brukt data fra Referanseflåten og fra fiskeriavhengige tokt for å kunne evt. justere vurderingene basert på fiskeriavhengige data.

3.2 Lokalisering av fiskefelt ved bruk av VMS og AIS

I Fiskeridirektoratets kartverktøy finnes opplysninger om blant annet fiskefelt og gyteområder, «kystnære fiskeridata». Dette er opplysninger som hittil har vært samlet inn gjennom intervjubaserte undersøkelser blant fiskere. Fiskeridirektoratet har satt i gang et arbeid for å øke kvaliteten på disse opplysningene samt effektivisere innsamlingen. Bruk av elektroniske datakilder er under utredning. Kildene inkluderer blant annet AIS, sluttsedler, Kystfiskeappen, innmeldte faststående redskap, innmeldte lås osv. Arbeidet så langt indikerer at det kan trekkes ut mye informasjon om fiskefelt osv. når slike data sammenstilles. Det er også mulig at sammenstilling av slike data kan gi nyttig informasjon til bruk i forskning og bestandsrådgeving. Dette betinger i midlertid en høyere oppløsning i tid og rom enn den som trengs av hensyn til kystnære fiskeridata. I hvilken grad disse dataene kan bidra konkret i forskning og bestandsrådgeving vil kunne utredes nærmere.

Dersom nærmere utredning viser nytteverdi bør slike data inkluderes i strategien.

3.3 Biologiske data

Det samles i dag mye biologiske data på en rekke ulike bestander, både fra forskningsfartøy og fra fangster på mottak. For eksempel ble det på kysttoktet i 2017 fanget rundt 120 arter i trål, som også inkluderer ikke-kommersielle arter. For de fleste bestander vil dette være

tilstrekkelig for å få nødvendig informasjon om seleksjon og biologiske parametere som fekunditet og vekst mht. alder. Likevel ser vi at for en del kystbestander får vi få fangster fra både referanseflåte og vitenskapelige tokt. Det kan da være relevant å be om ekstra prøver til målretta studier fra kystfiskerne i tids-begrensede perioder, og ofte for geografisk begrensede områder.

4 *Strategi for innsamling av data gjennom fangstrapportering og overvåkningsfiske, 2012*

4.1 En presentasjon av strategien fra 2012

I noen tilfeller står det så dårlig til med en bestand at det ikke er anbefalt å fortsette et kommersielt fiske på arten. I mange av disse tilfellene er dette arter som det ikke samles inn fiskeriuavhengige data for, og et fangstforbud gjør at en mister all informasjon om bestandsutviklingen i norske farvann. *Strategi vedrørende overvåkningsfiske* ble sendt til Fiskeri- og kystdepartementet 6. juni 2011, og inneholder sjekkpunkter som bør gjennomgås før det eventuelt settes i gang nye overvåkningsprogram.

I sitt svarbrev viser Fiskeri- og kystdepartementet til at arbeidet med å etablere en utvidet rapporteringsplikt i kystnære fiskerier er viet liten oppmerksomhet. CPUE – data basert på den ordinære fangststatistikken alene har begrenset verdi, supplerende rapportering fra fartøyene vil ofte være nødvendig for å få en god oversikt over utviklingen for de enkelte bestandene. *Strategi for innsamling av data gjennom fangstrapportering og overvåkningsfiske* i brev av 1. juni 2012 svarer opp denne bestillingen, og kan oppsummeres ved;

- Fra og med 1. januar 2011 var alle norske fartøy på eller over 15 meter største lengde pålagt å rapportere fangst- og aktivitetsdata elektronisk. Fangstinformasjon fra fartøy på eller over 15 meter gir tilgang til CPUE-data fra en betydelig andel av den totale norske fangsten (ca. 80 % av total fangstverdi).
- Fartøy under 15 meter er ikke knyttet til et system for elektronisk rapportering. Strategien anbefaler en generell utviding ved at disse fartøyene inkluderes i den elektroniske rapporteringen. En naturlig utvikling syntes å være å utvide rapporteringsplikten til også å gjelde fartøy på eller over 12 meter største lengde (jfr. Norge – EU samarbeidet), alternativt 11 meter st.l. som er en mer naturlig grense i norsk reguleringsammenheng. En gradvis utviding kan gjennomføres ved at en inkluderer et utvalg av fartøy, fartøy som fisker på utvalgte arter eller i bestemte områder.
- I tilfeller hvor det er særskilte behov for data, for eksempel biologiske data eller ved rapportering av data fra et overvåkningsfiske, anbefales det at rapporteringen gjøres i dagens elektroniske rapporteringssystem. Dette gjelder fartøy i alle størrelser, uavhengig om de er under/over 15 meter st.l.
- For å kunne håndtere ytterligere datainnsamling i fremtiden er det nødvendig å sikre at de elektroniske systemene kommuniserer med hverandre. Et system for ytterligere innsamling av data gjennom fangstrapportering og overvåkningsfiske må derfor av praktiske og økonomiske grunner bygge på allerede eksisterende systemer. Som et generelt krav må informasjon fra fartøy som pålegges utvidet rapporteringsplikt bruke samme infrastruktur og registreres i samme databaser som dagens system for elektronisk rapportering.

4.2 Nye tekniske muligheter

Strategi for innsamling av data gjennom fangstrapportering og overvåkningsfiske ble utarbeidet i 2012. I forbindelse med høringsarbeidet i forkant av innføring av elektronisk rapportering i 2011 ble det forespeilet en enklere rapporteringsordning for fartøy under 11 meter største lengde i form av SMS rapportering. Den raske teknologiske utviklingen siden strategien ble skrevet i 2012 gjør det nødvendig å vurdere hvilke tekniske løsninger som er hensiktsmessig på nytt. For eksempel utvikles det i dag app-løsninger for å løse forskjellige utfordringer, som eksempel *kystfiskeappen*.

5 Plan for utvidet datainnsamling fra kommersielle fiskerier

5.1 Innledning

I avsnitt 4 «*Bruk av allerede innsamlede data*» vises det til arbeidet som er gjort i forbindelse med oppfølging av forvaltningsprinsippet og særskilte vurderinger av datafattede bestander. For de artene som har vært vurdert hittil, har ikke sporings (VMS) og fangst- og aktivitetsdata (ERS) for flåten på og over 15 m st.l. vært tilstrekkelig. Mindre kystnære fartøy har stått for en stor andel av uttaket av mange av artene som har vært vurdert.

Ved å benytte allerede innsamlede data har vi kunnet følge opp kravene i forvaltningsprinsippet. Informasjonen vi har hatt tilgjengelig har imidlertid hatt sine begrensninger, og ytterligere fangstrapportering er et virkemiddel vi kan benytte for å øke sikkerheten for konklusjonene. Hovedutfordringen med de dataene som allerede er tilgjengelige er at for fartøy under 15 meter st.l. har vi ikke

- Innsatsdata, eller
 - Posisjoner som angir hvor fisket foregår
- Uten innsatsdata blir det vanskelig å tolke trender i fangstdata.
 - Fangst per enhet innsats er tilgjengelig fra referanseflåten og fra forskningstøkt, men for mindre og kystnære bestander er det dårlig romlig overlapp mellom fangst og bestand, og det blir et svært begrenset antall fangster en indeks kan beregnes ut fra.
 - Behov for fangst per enhet innsats-data varierer geografisk avhengig av hvilken bestand som skal vurderes. Det er derfor et generelt behov for denne type data på tvers av geografiske regioner og ulike kystfiskerier.
 - Uten posisjon er informasjon om eventuell beskatning av lokale bestander eller bestandskomponenter mangelfull.
 - Uten posisjoner for fangst har vi ikke fiskeridata som kan nyttes ved interesseavveininger mellom fiskeri og annen kystnær aktivitet, og i forbindelse med arealplanlegging. Arealet i kystsonen er begrenset og vil det i tiden fremover bli svært viktig for fiskerinæringen å kunne dokumentere viktige områder for fiskeriaktivitet.

Punktene over viser til de manglene allerede innsamlede data har. Dersom vi ønsker å komme videre må datainnsamlingen utvides til å inkludere informasjon om innsats og fangstposisjon. Nedenfor presenteres forslag til ytterligere datainnsamling som tar hensyn til dette.

5.2 Posisjonsdata og innsatsdata

For å få mer nøyaktig kunnskap om hvor fangstene til fartøy under 15 meter st.l er tatt, er det behov for opplysninger ut over de områder som oppgis i Landings- og sluttseddelregisteret. Områdene i Landings- og sluttseddelregisteret er relativt store og gir ikke presise nok opplysninger om hvor det faktisk er fisket. Dagens kunnskap om hvor fisket til fartøy under 15 meter st.l. faktisk gjennomføres er svak. I fremtiden vil det i arealplanleggingssaker og ved interesseavveininger være et stort behov for å ha gode posisjonsdata for fiskefeltene.

Fiskeridirektoratet har startet opp et arbeid hvor muligheten for å knytte AIS data til landings- og sluttsedler vurderes. Dersom denne metoden fungerer etter formålet kan vi stedfeste fangstene uten ytterligere rapporteringskrav til fiskerne. Dette arbeidet er i oppstartfasen, og en avklaring på om denne fremgangsmåten er hensiktsmessig vil komme lengre frem i tid. Frem til nå har vi for utvalgte fokusområder startet opp med å undersøke om denne metoden kan knytte fangstene til et fiskefelt på et presisjonsnivå som er *godt nok* for det dataene skal benyttes til. Basert på det arbeidet som er gjort til nå, kan det synes som om metoden kan fungere til formålet, fordi store datamengder gjør at en kan se trendene i dataene. Det er imidlertid en svært liten andel av fiskeriene som har vært vurdert, og vi har ingen oversikt om metoden kan ha geografiske, flåtemessige, fiskerispesifikke eller andre utfordringer.

Ved å koble sluttsedler (eller andre fangstdata) med sporingskilder, og filtrere på riktige fartsintervall, kan man på ulike måter fordele fangstaktivitet i kartet (tid og rom). Dette fungerer best på aktive redskap, men overestimerer noe (10-15% støy fra leting og annen aktivitet i riktig fartsintervall). For passive redskap har vi også planer om å benytte innmeldte bruk til Kystvakten. Vi er fortsatt i startfasen her, så en god analyse av potensialet i AIS-data er ikke klar. Det kan godt være at utvalget er skjevfordelt, og har store hull i enkelte fiskerier/områder/redskapsgrupper osv.

For mange av de datafattige bestandene kan det være relativt små kvantum og få fangster i løpet av et år, og i mange tilfeller er artene tilfeldig bifangst. Skal vi kunne bruke AIS dataene, krever det at alle fartøy har AIS sporing og at systemet er påslått til enhver tid. Fartøy under 15 meter er ikke pålagt å ha AIS om bord, og dersom AIS data på generelt grunnlag skal benyttes til å stedfeste fiskefelt, er det nødvendig å pålegge fartøyene å ha AIS om bord og å pålegge at dette systemet til enhver tid er slått på. Det er Kystverket som drifter AIS, og Fiskeridirektoratets mulighet til å følge opp at fartøyene sporer via AIS systemet til enhver tid gjennom hele året må også vurderes.

En foreløpig gjennomgang av AIS data hentet fra BarentsWatch Sporing for norske fiskefartøy under 15 meter i 2016 viser at litt over 2000 fartøy er registrert med AIS. Dersom vi ved å bruke radiokallesignalet til disse fartøyene kobler AIS dataene til sluttseddelregisteret for 2016 finner vi at av de fartøyene under 15 meter som har levert fangst, har ca. halvparten AIS. Målt i andel kvantum, for gruppen under 15 meter, står de med AIS for rundt 70 prosent av fangstmengden. Dersom vi også inkluderer fartøy som rapporterer ERS, vil 95 % av totalkvantumet (sluttsedlene) kunne relateres til sporingsdata, enten VMS (Fiskeridirektoratet) eller AIS (Kystverket).

Datamengden i AIS er svært stor, og Kystverket arbeider med å få på plass et datavarehus. Når datavarehuset er på plass vil AIS-dataene være lettere tilgjengelig for Fiskeridirektoratet, og først da er det aktuelt å gjøre en generell vurdering av om det er tilstrekkelig å benytte AIS data til å skaffe posisjonsdata fra fiskefeltene fra alle fartøy under 15 meter st.l.

AIS dataene inneholder ikke informasjon om innsatsen i fisket. AIS data vil derfor ikke dekke opp behovet for innsatsdata. Innsatsdataene er nødvendig for å kunne presentere utviklingen i bestandene ved å benytte fangst per enhet innsats. Per i dag har vi kun utviklingen i fangst og fangst per sluttседdel, og det er utfordrende å tolke fangstutviklingen dersom vi ikke har mer detaljert kunnskap om innsatsen i fisket.

Kystfiskeappen inneholder opplysninger om landingssted, landingstidspunkt, fangst fordelt på art og fangst i kilo. Per i dag er disse rapportene ikke tilstrekkelig til å kunne utarbeide CPUE-indekser for bestandsutviklingen. I brev av 25. oktober 2017 til Nærings- og fiskeridepartementet om utvidelse av krav om rapportering i kystfiskeappen vises det til at erfaringene med kystfiskeappen har vært positive så langt og at vi på lengre sikt vil kunne få enda bedre nytte av dette verktøyet ved at det enkelt kan tilføres tilleggsfunksjoner som vil være til nytte for næringen og forvaltningen. Krav om rapportering av innsats i kystfiskeappen kan være et slikt tillegg. Posisjon for hvor redskapen settes/hentes er et annet mulig tillegg i kystfiskeappen.

Norges Fiskarlag viser i sitt høringssvar (brev av 20. juni 2017) til at rapportering i kystfiskeappen ikke bør omfatte ikke-kvotebelagte fiskeslag, og at disse oppgis som en samlepost. En slik tilnærming vil ikke være hensiktsmessig dersom vi skal benytte data fra kystfiskeappen til å si noe om bestandsutvikling for datafattige bestander.

Fartøy på eller over 15 meter st.l. rapporterer sporingsdata (VMS) og fangst- og aktivitetsdata (ERS) elektronisk. Videre er norske fartøy ned til 12 meter st.l. som driver fiske i EU-sonen pålagt å rapportere fangst- og aktivitetsdata elektronisk. Tilsvarende gjelder for norske fartøy som driver fiske og fangst utenfor 4 nm fra grunnlinjene i Skagerrak. I 2017 rapporterte 29 fartøy på eller over 12 meter (og under 15 m. st.l.) i VMS og ERS av totalt 600 fartøy i samme lengdegruppe.

Den elektroniske VMS og ERS rapporteringen gir god kunnskap om fangstposisjoner og muligheten til å beregne fangst per enhet innsats. I Merkerregisteret¹ var det i 2017 registrert i overkant av 6.000 fartøy. Ca. 500 (i underkant av 10 prosent) av disse er på eller over 15 meter st.l. Disse fartøyene står for rundt 80 % av fangstene i kvantum og verdi. 80 prosent av de merkerregistrerte fartøyene er under 11 meter st.l. 12 % av den totale norske fangsten er innrapportert av fartøy under 11 meter st.l.

Når vi skal utvide datainnsamlingen bør vi legge opp til å benytte eksisterende infrastruktur og databaseløsninger. Den teknologiske utviklingen går raskt og det er derfor hensiktsmessig å ikke binde seg sterkt til en teknologisk løsning. Hvilken teknologisk løsning som velges vil også måtte avhenge av hvor raskt vi ønsker å starte datainnsamlingen. Vi har behov for innsatsdata og posisjonsdata fra fartøy under 15 meter. For å samle inn innsatsdata er vi avhengig av at rapporteringskravet til fiskerne utvides.

(*)	Ant. mrk-reg. fartøy 2017	Andel fangstverdi st.l.
u 10 m	3 369	5 %
10-10,99 m	1 632	7 %
11-11,99m	37	0 %
12-12,99 m	299	3 %
13-13,99 m	47	0 %
14-14,99 m	274	5 %
15 m og over	476	80 %
Totalt	6 134	

¹ <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Statistikk-yrkesfiske/Fiskere-fartoy-og-tillatelse/Fartoy-i-merkerregisteret>.

(*) Andel fangstverdi: Norske fartøys rapporterte fangst (Landings- og sluttседdelregisteret) fordelt på landingsfartøyenes største lengde. Antall merkerregistrerte fartøy: fartøy i merkerregisteret i 2017 per 22.2.18.

ERS/VMS, kystfiskeappen og AIS er teknologi som allerede benyttes og som også kan utvides til å gjelde den aktuelle flåten.

Flere av fartøyene mellom 12 og 15 meter rapporterer VMS og ERS data allerede og en naturlig utvikling kan være å utvide kravet til VMS og ERS rapportering til å gjelde fartøy på eller over 12 meter, evt. fartøy på eller over 11 meter st.l. 11 meters grensen er en naturlig reguleringsgrense i norske fiskerireguleringer og det kan på bakgrunn av dette være naturlig å utvide rapporteringen til å inkludere fartøy på eller over 11 meter. Dette vil sikre posisjonsrapportering og innsatsopplysninger fra ytterligere 660 fartøy. Fartøy i størrelsen 11-14,99 m st.l. har innrapportert fangster tilsvarende 10 prosent av totalfangsten til norske fartøy. Med en ERS/VMS løsning for fartøy ned til 11 meter, kan en med denne modellen tilby en enklere løsning for fartøyene under 11 meter (ref. kystfiskeapp/AIS nedenfor).

En alternativ måte å løse databehovet på er å videreutvikle kystfiskeappen slik at alle fartøy under 15 meter kan rapportere innsatsdata i denne. Det er også mulig å få geografiske posisjoner for hvor redskapen settes/tas opp i kystfiskeappen. Per i dag får en posisjonsopplysninger når en melding registreres.

En alternativ mulighet til å hente posisjonsdata fra kystfiskeappen, er å pålegge fartøyene å ha AIS installert og påslått, slik at fangstene kan fordeles basert på AIS sporing. Før en velger denne løsningen bør imidlertid resultatene fra vurderingen av metoden foreligge.

Planen for utvidet datainnsamling har spesielt som formål å få inn mer data for datafattige bestander. I ERS ser vi at estimert fangst for mindre fangster / bifangstarter rapporteres i samlegruppe «uspesifisert», men at fangsten fordeles bedre på art når den blir landet og ført på sluttседdel. Bruk av fangstopplysninger forutsetter at fangstene spesifiseres godt.

Det er nødvendig å ha muligheten til å knytte sammen alle kilder som inneholder opplysninger om fangst og fartøy, og det kan således være viktig at den enkelte sluttседdel kan knyttes til data som samles inn fra fiskefeltet. Det bør derfor gjøres et arbeid som gjør det mulig å koble den enkelte sluttседdel til fangstopplysningene i ERS/AIS og kystfiskeappen.

5.3 Marine Stewardship Council

En rekke norske fiskerier er sertifisert etter MSC standarden. For mange av sertifiseringene er det stilt vilkår som må oppfylles for å beholde sertifikatene. Det er næringen selv som gjennom Fiskarlaget står for disse prosessene.

En rekke av vilkårene er direkte eller indirekte knyttet til manglende data hovedsakelig fra flåten under 15 meter. Disse dataene er oftest ikke omfattet av de rapporteringskrav som gjelder i dag. Det er et fellestrekk mellom disse kravene og de databehovene som beskrives her. Data vil ha nytteverdi både i vår forskning og forvaltning og i næringens eget arbeid med å oppfylle MSC vilkårene.

Næringen anser MSC sertifiseringer som viktig av markedshensyn. Noen av vilkårene gitt av MSC avhenger av at det gis regler om rapportering. Dette åpner et nytt mulighetsrom for samarbeid om innføring av nye regler som dekker også deres formål, MSC vilkårene.

5.4 Anbefaling

Den teknologiske utviklingen går fremover i rask fart, og på sikt kan vi se for oss at nødvendige fangstopplysninger rapporteres automatisk til Fiskeridirektoratet. Slike automatiserte løsninger ligger imidlertid noe frem i tid, og vi anbefaler derfor at det velges en løsning basert på den teknologien som er tilgjengelig i dag.

Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet er bedt om å legge frem en plan for datainnsamling fra bl.a. det kommersielle fisket. Vi startet med å vise til arbeidet som gjøres i forbindelse med oppfølging av forvaltningsprinsippet og bruk av de dataene vi allerede har samlet inn. Med bruk av disse dataene har vi kunne følge opp kravene i forvaltningsprinsippet, men vi peker også på at det er ønskelig å kunne bygge konklusjonene på mer omfattende og detaljert datagrunnlag. Spesielt har vi behov for posisjonsdata og innsatsdata fra alle fartøy som driver fiske i norske farvann.

For fartøy over 15 meter st.l. gir VMS og ERS omfattende opplysninger om innsats og posisjoner, slik at planen for utvidet datainnsamling konsentrerer seg om fartøy under 15 m st.l. Vi skisserer tre mulige måter å samle inn ytterligere data på med å ta utgangspunkt i eksisterende infrastruktur og databaseløsninger. Tidsaspektet, hvor raskt en ønsker å starte datainnsamlingen, samt utviklingen av den eksisterende infrastruktur (på kort sikt) vil ha betydning for hvilken løsning som er mest hensiktsmessig å velge.

Det første alternativet for ytterligere datainnsamling er å utvide kravet til VMS og ERS til å gjelde alle fartøy på eller over 11 m st.l. En slik utviding vil kunne rulles ut raskt når en beslutning er truffet. I tillegg vil det være behov for en forenklet løsning for fartøy under 11 meter st.l.

Det andre alternativet er å utvide rapporteringskravet i kystfiskeappen slik at fiskerne rapporterer innsatsdata gjennom denne appen. Å inkludere innsatsdata i kystfiskeappen er et utviklingsarbeidet som kan gjøres relativt raskt når beslutningen er truffet.

Informasjon om posisjoner for fisket kan hentes fra kystfiskeappen, alternativt fra AIS data.

Vi ber om Nærings- og fiskeridepartementet sin tilbakemelding på vårt forslag til utvidet datainnsamling.